

De beleggingsclub

Lesbrief

De beleggingsclub

Lesbrief

Colofon

© Platform Taalgericht Vakonderwijs,
Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede, 2009

Alle rechten voorbehouden. Mits de bron wordt vermeld is het toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren dan wel op andere wijze te verveelvoudigen.

Auteurs

Inge van Laarhoven, Hans Goudsmit (Onderwijscentrum VU Amsterdam), Lenie Kneppers (ILO, Universiteit van Amsterdam), Paula Bosch (ITTA, Universiteit van Amsterdam), Regine Bots (CED Groep, Rotterdam).

In opdracht

Ministerie van OCW

Vormgeving: Mooi Bedacht, Almelo

Illustraties: Ineke Koene, Enschede

Productie: Axis, Enschede

Druk: Netzodruk, Enschede

In samenwerking met:

- Onderwijscentrum Vrije Universiteit, Amsterdam
- Instituut voor Lerarenopleidingen (ILO), Universiteit van Amsterdam
- Instituut voor Taalonderzoek en Taalonderwijs Anderstaligen (ITTA), Universiteit van Amsterdam
- CED Groep, Rotterdam
- Calandlyceum, Amsterdam

Besteladres

SLO, Stichting Leerplanontwikkeling

Afdeling Verkoop

Postbus 2041, 7500 CA Enschede

Telefoon (053) 4840 305

Internet: www.slo.nl / www.taalgerichtvakonderwijs.nl

E-mail: verkoop@slo.nl

AN 5.3792.235

www.taalgerichtvakonderwijs.nl

Inhoud

Inleiding	6
Hoofdstuk 1	
Les 1: Wat doe je met je geld?	7
Opdracht 1: bedenk een naam voor je beleggingsclub	7
Opdracht 2: het klassenexperiment	7
Opdracht 3: maak een conceptmap	7
Hoofdstuk 2	
Les 2: Risico nemen of risico vermijden?	8
Opdracht 4: neem jij risico?	8
Opdracht 5: sparen	8
Opdracht 6: beleggen	9
Hoofdstuk 3	
Les 3: Risico spreiden	11
Opdracht 7: aandelen spreiden over sectoren	11
Opdracht 8: aanvullen van je conceptmap	12
Terugblik	12
Hoofdstuk 4	
Les 4: Koersen stijgen en dalen	13
Opdracht 9 : de koers van het aandeel Ajax en Spyker Cars	13
Conclusie	15
Opdracht 10: maak je conceptmap	15
Opdracht 11: het aandelenspel	15

Hoofdstuk 5

Les 5: Het aandelenspel 17

Opdracht 12: vul je conceptmap aan 17

Hoofdstuk 6

Les 6: Aandelenspel en voorbereiding presentatie. 18

Opdracht 13: presentatie voorbereiden 18

Hoofdstuk 7

Les 7: De eindpresentatie 19

Bijlage 1: werkblad aandelenspel 20

Bijlage 2: Hulp bij de presentatie van
de PowerPoint of poster 21

Inleiding

De nieuwe effectenbeurs

*De koopmansbeurs van Amsterdam
Van bimmele, bommele, bam
Die er na veel gezanik kwam
Van bimmele, bommele, bam
Was voor de stad 'n duur present
Want 't kostte ons een lieve cent...
Vlakbij de Dam
Van bimmele, bommele, bam!*

*Toen deze beurs geopend was
Van bimmele, bommele, bam
Was ieder beursman in z'n sas
Van bimmele, bommele, bam
Men zei: 'Al komt ze ons wat duur
't Is 'n mooi brok architectuur
Vlakbij de Dam
Van bimmele, bommele, bam*

Uit een liedje van: Eduard Jacobs

Beleggen, wie wil dat niet? Beleggers scheppen altijd op over de geweldige hoeveelheid geld die zij in korte tijd verdiend hebben. Als het mis gaat en ze veel geld verloren hebben hoor je ze meestal niet!

Maar hoe zit dat nu? Is het leuk en verstandig om te gaan beleggen? Kun je dat al met weinig geld doen of moet je echte veel geld hebben voor je start. En hoe ga je het aanpakken? Is het een gokspel of kun je het ook verstandig doen?

Daarover gaan deze lessen. Zodat je aan het eind weet, wat je kunt doen en wat je kunt verwachten. Je gaat echt beleggen op de computer! De bedoeling van deze lessen is dat je dat met verstand van zaken gaat doen en in de eindpresentatie kunt uitleggen waarom je ervoor gekozen hebt bepaalde aandelen te kopen en verkopen.

Les 1

Wat doe je met je geld?

Opdracht 1

Bedenk een naam voor je beleggingsclub

Je docent verdeelt de klas in beleggingsclubs. Deze hele lessenserie werk je samen met je club.

Kies met jouw beleggingsclub een naam.

Opdracht 2

Het klassenexperiment

Je speelt ongeveer 15 minuten het klassenexperiment.

De leraar legt uit hoe het spel gespeeld wordt.

Daarna bereken jullie met de klas jullie ervaringen.

Opdracht 3

Maak een conceptmap

Maak een conceptmap. Deze conceptmap laat zien wat je nu over beleggen weet. Je vult jouw conceptmap tijdens de hele lessenserie aan met nieuwe kennis. De conceptmap heb je ook nodig voor de eindopdracht!

Je hoort van je docent of je de conceptmap op de computer moet maken of op papier.

Hoe maak je je conceptmap?

Gebruik in ieder geval de volgende begrippen. Je mag er zelf ook andere bij bedenken.

- Aandeel; aandeel in de winst
- (Verwachte) winst bedrijf
- Vertrouwen
- Risico

Zet begrippen die veel met elkaar te maken hebben dicht bij elkaar en andere verder weg.

Verbind de begrippen die iets met elkaar te maken hebben aan elkaar en schrijf erbij wat ze met elkaar te maken hebben.

Les 2

Risico nemen of risico vermijden?

Opdracht 4

Neem jij risico?

1. Bespreek in je beleggingsclub of je iemand bent die risico neemt of juist niet.

Geef jezelf een cijfer:

1 = ik neem nooit risico

2 = ik neem soms risico

3 = ik neem regelmatig risico

4 = ik neem heel vaak risico

2. Geef twee of drie voorbeelden waaruit dit blijkt.

Ook met geld kun je meer of minder risico nemen.

Opdracht 5 en 6 laten dit zien.

Opdracht 5

Sparen

Je hebt een baantje in je vrije tijd. Omdat je in de vakantie nogal veel hebt gewerkt staat er ineens € 550 op je privé-rekening.

Je vader raadt je aan om € 500 op een spaarrekening te zetten, omdat het geld op een privé-rekening niets opbrengt.

Geef samen met je beleggingsclub antwoord op de volgende vraag (5 minuten):

1 Hoe komt het dat geld op een privé-rekening niets opbrengt en een spaarrekening wel?

Bespreek de antwoorden in de klas.

Je wilt je geld wel op een spaarrekening zetten, maar als je plotseling iets wilt kopen wil je het er ook weer kunnen afhalen.

Zo'n spaarrekening is bijvoorbeeld.

Internetspaarrekening

Met de Internetspaarrekening spaart u met alle vrijheid tegen een aantrekkelijke rente.

Wat is de Internetspaarrekening?

- Rente: 2,3% jaar
- Geen minimumleg
- Spaarrekening via internet
- Eenvoudig te beheren met Mijn ING
- Gratis Rentepunten **over uw opgebouwde spaarrente

2. Los onderstaand probleem op (10 minuten).
- Bedenk eerst hoe je het gaat aanpakken, bespreek dat met je beleggingsgroepje en als je eens bent, reken het dan uit.

Probleem

Als je de € 500 op 1 januari dit jaar op de internetspaarrekening zet, hoeveel staat er dan op de rekening op 1 januari volgend jaar?

Aanpak:

Berekening:

Wat is je opbrengst?:

- Vergelijk je antwoord met het groepje naast je. Als er verschil is, probeer dat dan te verklaren. Was de aanpak van beide groepjes goed?
- Kun je er zeker van zijn dat je dit bedrag werkelijk krijgt (als de bank de rente tussentijds niet wijzigt)?
- Loop je risico?

Opdracht 6 Beleggen

Je beleggingsclub vond die spaarrekening wel aardig, maar jullie zijn er van overtuigd dat de € 500 veel beter belegd kan worden. Dat brengt veel meer op.

Op de **Effectenbeurs** (Damrak Amsterdam) worden alle aandelen verhandeld, dus er zijn kopers en verkopers actief.

In opdracht 2 (het klassenexperiment) heb je geleerd dat je geld kunt steken in een bedrijf door **aandelen** te kopen. In ruil daarvoor krijg je een deel van de winst als het bedrijf winst maakt. Die noem je **het dividend**. Daarnaast kun je zelf winst maken door je aandelen te verkopen. Dit lukt alleen als je ze duurder verkoopt dan dat je ze gekocht hebt.

Bespreek in je beleggingsclub:

- Weet je zeker wat je opbrengst is als je belegt in aandelen?
- Geef twee redenen voor je antwoord.
- Loop je risico?

Je kunt op internet zien wat er op de beurs gebeurt met aandelen. We gaan maar eens kijken wat daar vandaag gebeurt (deze tabel is van 26 mei 2009). Wil je de beurs van de dag zien op de datum dat jij dit leest, kijk dan op internet <http://koersen3.beurs.nl/koersen/AEX/p1>.

De koers is de prijs die op dat moment voor het genoemde aandeel betaald moet worden. Bijvoorbeeld: Voor een aandeel Aegon moest op 26 mei om 13:47 uur € 4,48 worden betaald. De dag ervoor (vorig slot) 25 mei was dat nog € 4,60. De prijs (koers) van het aandeel is dus gezakt met 2,52%.

In de volgende les ga je het aandelenspel spelen. Hiervoor is het belangrijk wat je allemaal te weten kunt komen over het aandeel dat je misschien wilt kopen. In de tabel 1 staat veel informatie over aandelen.

4. Zoek met je club uit, wat er allemaal in deze tabel staat.
- Schrijf op wat je weet.
  - Schrijf vragen op over wat je niet weet of niet kunt vinden en geef die aan de leraar.

Aandelefondsen	Laatst	+/-	%	Open	Hoog	Laag	Vorig slot	Volume	Bid	Ask	Tijd	Technisch advies
Aegon	4.48	-0.12	-2.52	4.58	4.60	4.35	4.60	4126082	4.48	4.49	13:47	Opwaarts
Ahold, Kon.	8.66	0.04	0.46	8.64	8.75	8.58	8.62	2359024	8.66	8.66	13:44	Neutraal
Air France-KLM	10.62	-0.24	-2.21	10.80	10.82	10.50	10.86	626244	10.62	10.64	13:46	Opwaarts
Akzo Nobel	32.80	-0.60	-1.78	33.30	33.50	32.44	33.40	274758	32.80	32.84	13:45	Opwaarts
ArcelorMittal	20.37	-0.80	-3.80	21.00	21.15	20.26	21.18	3213163	20.37	20.39	13:45	Opwaarts
ASML Holding	14.30	-0.04	-0.31	14.18	14.30	14.10	14.34	345419	14.30	14.30	13:41	Opwaarts
BAM Groep, Kon.	7.33	-0.02	-0.30	7.30	7.39	7.24	7.35	467517	7.32	7.33	13:47	Opwaarts
Boskalis Westm.,Kon.	17.28	-0.24	-1.40	17.40	17.46	17.10	17.52	92851	17.25	17.28	13:32	Opwaarts
Corio	35.00	-0.14	-0.38	34.84	35.24	34.63	35.13	41291	34.97	35.00	13:46	Opwaarts
DSM, Kon.	24.94	-0.52	-2.06	25.18	25.40	24.74	25.46	276302	24.96	24.98	13:46	Opwaarts
Fugro	27.80	-0.27	-0.96	28.19	28.38	27.59	28.07	172917	27.79	27.81	13:39	Opwaarts
Heineken	24.68	-0.56	-2.22	24.94	25.20	24.58	25.24	282665	24.70	24.72	13:45	Opwaarts
ING Groep	7.94	-0.26	-3.11	8.14	8.23	7.84	8.20	7306815	7.94	7.94	13:45	Opwaarts
KPN, Kon.	9.48	0.13	1.37	9.30	9.53	9.28	9.36	2863258	9.48	9.49	13:44	Neerwaarts
Philips, Kon.	13.58	-0.30	-2.20	13.74	13.86	13.41	13.88	1093770	13.57	13.58	13:45	Neutraal
Randstad	21.72	-0.34	-1.56	21.65	21.99	21.65	22.06	662979	21.72	21.74	13:44	Opwaarts
Reed Elsevier	8.35	-0.05	-0.63	8.40	8.40	8.25	8.40	669771	8.35	8.35	13:42	Neutraal
Royal Dutch Shell A	18.38	-0.12	-0.68	18.46	18.46	18.21	18.50	1695683	18.37	18.38	13:46	Neutraal
SBM Offshore	11.64	-0.26	-2.23	11.87	11.87	11.52	11.90	330900	11.61	11.64	13:44	Opwaarts
TNT.	13.68	0.00	0.00	13.67	13.76	13.61	13.68	378074	13.67	13.68	13:45	Neutraal
TomTom	4.97	-0.14	-2.66	5.09	5.09	4.88	5.11	445553	4.97	4.99	13:46	Neutraal
Unibail-Rodamco	114.50	-0.56	-0.49	114.24	115.06	113.65	115.06	102033	114.50	114.62	13:46	Opwaarts
Unilever cert.	17.42	-0.10	-0.57	17.65	17.65	17.18	17.52	2678918	17.41	17.42	13:45	Opwaarts
Wereldhave	55.66	-0.78	-1.37	56.14	56.63	55.50	56.44	104479	55.65	55.73	13:46	Neutraal
Wolters Kluwer	13.28	-0.33	-2.42	13.60	13.77	13.28	13.61	376282	13.28	13.30	13:44	Neutraal

Er volgt nu een klassengesprek over de vragen die jullie opgesteld hebben.

Les 3

Risico spreiden

Welke aandelen ga je kopen voor je € 500?

Hoe kun je dat goed beslissen? Kies je meerdere aandelen van één bedrijf, bijvoorbeeld Air France KLM of kies je van veel bedrijven weinig aandelen? Wat is verstandig?

Opdracht 7

Aandelen spreiden over sectoren

Lees het advies hieronder van een deskundige en maak de vragen in je groepje.

Alle eieren in één mandje

Aandelenbeleggers hebben tot medio maart (2009) geen vrolijke tijd gehad.

Maar naarmate de lente overtuigender zijn intrede doet (ik lig 's morgens vroeg weer met zoveel plezier naar de kwinkelerende vogeltjes te luisteren), worden ook de beleggers vrolijker. Vrolijker?

Dit geeft aan dat beleggers hun opgebouwde spaargeld weer gaan gebruiken om in aandelen te beleggen. Een positief signaal.

In uw beleggingsbeslissingen is het altijd zaak om risico te spreiden en dat kan door aandelen te kopen gespreid over verschillende sectoren.

Het belang van breed spreiden wordt altijd zo aangegeven: niet alle eitjes in één mandje stoppen.

AnneMarie Tydeman, Hoofdredacteur ING Perspectief

1. Wat beveelt AnneMarie Tydeman aan als je gaat beleggen?
2. In de tekst krijg je advies om aandelen te kopen in verschillende sectoren. Wat zijn sectoren? Probeer het antwoord te vinden uit

Tabel 2:

Sectoren	Advies beleggingsdeskundige op 26 mei 2009	Voorbeeld van een aandeel
Energie	positief	Shell
Aandelen Basismaterialen	neutraal	
Industriegoederen	negatief	
Duurzame consumenten-goederen/diensten	neutraal	
Dagelijkse Consumenten-goederen	negatief	
Gezondheidszorg	positief	
Financiële Waarden	neutraal	
Informatie Technologie	positief	
Telecommunicatie	positief	
Nutsbedrijven	negatief	

3. Vul in de laatste kolom voorbeelden in van aandelen die bij de sector horen. Gebruik hiervoor de lijst met de 20 aandelen, die het meest worden verhandeld in Amsterdam (zie de tabel uit les 2, opdracht 6). Gebruik eventueel internet om informatie over de bedrijven op te zoeken. Misschien kun je in de lijst niet van alle sectoren voorbeelden van aandelen vinden!
4. Waarbij loop je meer risico: bij sparen of bij beleggen?
5. Ga na of jullie graag een risico nemen of liever zekerheid hebben als het om geld gaat.

Opdracht 8

Aanvullen van je conceptmap

Verwerk nu alle begrippen die je geleerd hebt in je conceptmap.

Terugblik

In het vorige heb je gezien dat:

- Het rendement van sparen wordt bepaald door het percentage rente per jaar, dat de bank biedt.
- Het rendement van beleggingen wordt bepaald door de hoeveelheid aandeel in de winst van het bedrijf dat je krijgt (als het bedrijf winst maakt tenminste). Dit wordt dividend genoemd. Daarbij kan een bedrag komen wat je krijgt als je het aandeel duurder verkoopt dan je het gekocht hebt. Dat wordt de koerswinst genoemd. Daar moet je nog wel de kosten van de verkoop van aftrekken.
- Sparen risicoloos is.
- Beleggen risicovol is; je kunt een hoger rendement behalen dan bij sparen, maar je kunt ook al je geld verliezen.

Les 4

Koersen stijgen en dalen

Het kopen en verkopen van aandelen gebeurt op de effectenbeurs. In Nederland staat die in Amsterdam: De Amsterdamse Effectenbeurs.

Er worden veel aandelen verhandeld, maar de belangrijkste 25 staan altijd bij elkaar. Dat zijn de aandelen die het meest worden gekocht en verkocht. Deze bepalen de koers van de dag. Je hoort dat op de tv en radio: 'de AEX is vandaag geëindigd op.....'

Opdracht 9

De koers van het aandeel Ajax en Spyker Cars.

Artikel 1 Ajax

Van Ajax zijn op de Nederlandse beurs aandelen in de handel. Het aandeel van Ajax hoort niet tot AEX bedrijven (de grootste 25 bedrijven van Nederland), maar hoort bij de andere fondsen op de beurs. In het artikel hieronder staat een stuk dat te maken heeft met dit aandeel.

1. Wat was de reden dat de waarde van het aandeel Ajax (de koers) daalde op 24 augustus 2006?

Ajax onderuit op vlak Damrak

DONDERDAG 24 AUGUSTUS 2006

AMSTERDAM (ANP-AFX) - De Europese effectenmarkten kwamen donderdag bij opening nauwelijks van hun plaats, na het negatieve slot van Wall Street woensdag. [...]

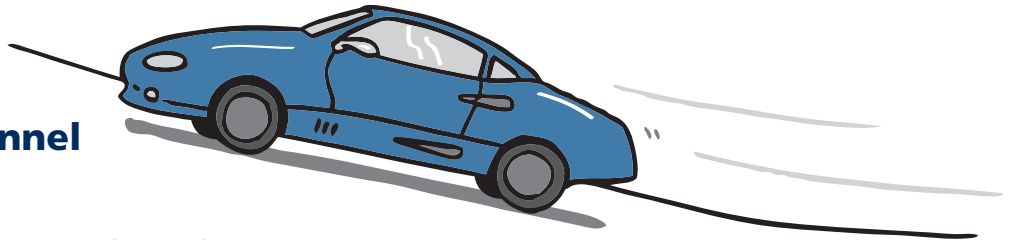
Op de lokale markt in Amsterdam dook het aandeel Ajax ruim 8% omlaag na het onverwachte verlies van woensdagavond. Dat kost de Amsterdamse voetbalclub miljoenen. Ajax werd woensdag verrassend uitgeschakeld voor het hoofdtoernooi voor de Champions League, door met 0-2 te verliezen van FC Kopenhagen. Plaatsing zou de club ongeveer 9 miljoen Euro hebben opgeleverd.

Artikel 2 Spyker Cars

Spyker Cars NV is een Nederlandse fabrikant van exclusieve sportwagens die rond de ? 300.000 per stuk kosten. Het motto van de autofabrikant is 'nulla tenaci in via est via', wat Latijn is voor 'voor volhouders is geen weg onbegaanbaar'.

Spyker ziet licht aan eind van de tunnel

DINSDAG 11 DECEMBER 2007

ZEEWOLDE (ANP-AFX) - Autoproductent Spyker Cars lijkt een

rampzalig jaar af te kunnen sluiten met een positieve noot. Het bedrijf maakte dinsdag vlak voor de opening van de Beurs in Amsterdam bekend exclusieve onderhandelingen te beginnen over de herfinanciering van de noodlijdende onderneming. De koers van het Aandeel Spyker schoot 8% omhoog tot 4,05 euro. [...]

Het is de tweede keer deze maand dat Spyker met nieuws komt, waarmee het beleggers paait. Aan de vooravond van Sinterklaas liet het bedrijf weten een intentieverklaring te hebben getekend met ACI, een investeerder uit Liechtenstein. Wegens de exclusieve onderhandelingen met Snoras zijn de gesprekken met ACI en andere potentiële investeerders voorlopig opgeschort.

Spyker verwacht binnen tien dagen tot een akkoord te komen met Snoras. Daarmee zou een einde kunnen komen aan een jaar van rampspoed waarin de aandelenkoers instortte van ongeveer 21 Euro in januari naar een voorlopig dieptepunt van 1,80 Euro op 21 november. De koersval werd veroorzaakt door aanhoudende geruchten in de media over financiële problemen bij Spyker.

2. Wat was de reden dat de koers van Spyker Cars in december 2007 steeg?

Conclusie

De prijs - koers van een aandeel -
hangt af van VRAAG EN AANBOD.

De koers stijgt als er veel mensen het aandeel willen
kopen en er weinig mensen zijn die het willen verkopen

De koers daalt als er weinig mensen zijn die een
aandeel willen kopen en er veel mensen zijn die het
aandeel willen verkopen

Wat zijn de redenen dat mensen een aandeel willen kopen of verkopen?

Dat kunnen veel redenen zijn. Soms is het een bericht in de krant over een bedrijf. Soms is het niet meer dan een gerucht. Bedrijfsnieuws is voor gewone mensen niet te achterhalen. Je kunt voor aankoop of verkoopadvies beter kijken naar wat aanbevolen wordt bij beursberichten.

Een algemene regel is:

Koop aandelen als de koers laag is.
Verkoop aandelen als de koers hoog is.

Je koopt bijvoorbeeld op 26 mei het aandeel Aegon (financiële sector) omdat de prijs nu laag is (€ 4,60) en de verwachting is dat de koers opwaarts zal gaan (zie laatste kolom van de tabel). Je neemt je voor dat als de koers € 5,10 is, je het aandeel verkoopt.

Je hebt dan een koerswinst van € 0,50 per aandeel. Bij 100 aandelen is dat dus € 50,00 ofwel 10,9% (reken dat na!) Dat is niet mis!

Bedenk wel dat je aankoop- en verkoopkosten moet betalen. Als je veel handelt, loopt dat aardig op!

Opdracht 10

Maak je conceptmap

Verwerk wat je leerde in je conceptmap.

Opdracht 11

Het aandelenspel

Speel met je beleggingsclub het aandelenspel.

Je gaat in groepen van drie of vier personen een spel spelen met aandelen van de Amsterdamse Effectenbeurs. Er mogen alleen aandelen gekocht worden die genoteerd zijn aan de AEX. Het is de bedoeling dat er op korte termijn winst gemaakt wordt!

Het spel wordt gedurende drie lessen gespeeld en de uitkomsten hiervan zijn de basis voor de eindpresentatie. Tijdens deze drie lessen houd je bij wat je koopt en verkoopt en waarom.

Het spel

Hoe speel ik het spel?

1. Je moet je daarvoor inschrijven op www.iex.nl bij beursspel (links).
2. Na aanmelding op deze site krijg je een bevestigingsmail met een link.
3. Vervolgens gaan je naar 'de portefeuille' die de docent heeft uitgezocht om je aan te melden. De naam en het wachtwoord voor de portefeuille zal de docent doorgeven.
4. Nu kan je deelnemen.

Aan deze opdracht werk je drie weken buiten de les. Je moet zorgen elke week minimaal twee keer in te loggen om te kijken naar de koersen. Dan kan je zien hoe het met jullie aandelen gaat. Je maakt keuzes of je de aandelen wilt houden of verkopen en of andere aandelen wilt kopen. Je moet straks wel kunnen uitleggen waarom je iets koopt of verkoopt. Dit is belangrijk voor de presentatie (zie hoofdstuk 5)!

Wat houdt spel het in?

Je krijgt per groep ? 100.000 op internet om te beleggen op de Amsterdamse Effectenbeurs. Je mag dus alleen aandelen kopen van ondernemingen die genoteerd zijn aan de AEX, de belangrijkste index van de beurs in Amsterdam. Het is de bedoeling dat je op korte termijn flinke winst gaat maken (of je verlies beperkt probeert te houden).

Houd rekening met het volgende:

- Je speelt het aandelenspel met je groep en grotendeels binnen de les. Je mag ook buiten de les doorspelen.
- Jullie kopen aandelen uit de AEX van maximaal zes verschillende bedrijven. Het aantal aandelen per bedrijf mogen jullie zelf kiezen, maar zorg ervoor dat het maximaal € 100.000 is!
- Er geldt een maximum van € 25.000 aan aandelen per onderneming.
- Jullie mogen op geen enkel moment van meer dan zes bedrijven de aandelen bezitten.
- Het is toegestaan om tussentijds aandelen te verkopen en weer nieuwe te kopen. Dit kan allemaal via het internet. Overleg met elkaar wat je doet. Bedenk dat je na afloop aan de klas moet kunnen uitleggen waarom jullie aandelen verkocht hebben en juist andere gekocht.

- Bij aankoop en bij verkoop betaal je elke keer de volgende kosten, voor onder andere administratie:
  - Basiskosten van € 25.
  - De basiskosten worden verhoogd met 0,005% van de totale waarde van de aangekochte/verkochte aandelen.
- In les 6 van deze lessenserie verkoop je alles wat je op dat moment nog hebt.

Let op: Vink altijd 'dagorder' aan wanneer je aandelen aan- of verkoopt. In het spel is standaard '20 (handels) dagen' angevinkt!

Houd bij wat je koopt en verkoopt met behulp van het werkblad Aandelenspel (bijlage 1).

Les 5

Het aandelenspel

Deze hele les kun je besteden aan het aandelenspel
Houd bij wat je koopt en verkoopt met het werkblad
Aandelenspel.

Opdracht 12
Vul je conceptmap aan
Verwerk het geleerde in je conceptmap.

Les 6 | Aandelenspel en voorbereiding presentatie

Opdracht 13

Presentatie voorbereiden

Jullie beleggingclub bereidt een presentatie voor. Je maakt een PowerPoint of een posterpresentatie

De volgende onderdelen moeten aan de orde komen in de PowerPoint of de poster:

- Uitleggen waarom jullie in het begin bepaalde aandelen hebben gekocht.
- Uitleggen waarom jullie tussentijds veranderingen hebben aangebracht door aan- en verkopen.
- Een conclusie: hebben jullie goed belegd of had er wat anders moeten gebeuren?
- Vertel of je het volgende keer anders zou doen en waarom wel of niet?

Gebruik bij de presentatie de kennis die je kunt vinden in je conceptmap.

NB. In bijlage 1 bij deze lesmodule zitten tips voor je presentatie. Hierin staat wat er allemaal in je presentatie moet komen en hoe je een 'spiekbriefje' kan opstellen. Bekijk deze bijlage goed voordat je de presentatie gaat voorbereiden!

Bereid de presentatie voor.

Les 7

De eindpresentatie

De volgende onderdelen moeten aan bod komen (en worden beoordeeld door de docent) in de presentatie.

	Maximaal te behalen	Behaald
Jullie aanpak van samenstelling van de soorten aandelen. Heb je dat gedaan met behulp van wat je daarover geleerd hebt. Zo niet, waarom niet?	20 punten	
Uitleg van beslissingen van tussentijdse aankoop en verkoop. Heb je dat gedaan met behulp van wat je geleerd hebt. Zo niet, waarom niet?	20 punten	
Een overzicht van het koersverloop van de door jullie aangekochte aandelen?	20 punten	
Een conclusie: hebben jullie goed belegd? Waarom? Wat zou je een tweede keer anders doen?	20 punten	
Wat heb je van deze lessen geleerd?	10 punten	
Duidelijke, goed voorbereide presentatie.	10 punten	

Werkblad aandelenspel

Naam beleggingsclub: _____

Namen: _____

Vul tijdens het spelen van het aandelenspel steeds het onderstaande werkblad in.

Datum	Aandeel	Koers	Verkocht /gekocht	Toelichting (Welke redenen hadden jullie voor de koop/verkoop van dit aandeel?)

Hulp bij de presentatie van de PowerPoint of poster

Jullie gaan een presentatie houden voor je klasgenoten. Maak afspraken wie welk onderdeel presenteert. Maak samen een briefje (zie voorbeeld hieronder) met wat jullie willen vertellen tijdens de presentatie van de PowerPoint of poster. Dit briefje (een soort 'spiekbriefje') mogen jullie gebruiken tijdens je presentatie. De volgende onderdelen moeten in de presentatie voorkomen:

Inleiding

- Welkom heten klasgenoten.
- Groep voorstellen.
- Vertel algemeen over het onderwerp.
- Bedenk een leuke anekdote (= vermakelijk kort verhaal) over het onderwerp.
- Vertel kort de inhoud van wat er besproken gaat worden.

Kern

- Vertel de belangrijkste bevindingen over de koersen van de gekozen bedrijven (gebruik hiervoor grafieken en vergelijk deze ook met elkaar).
- Geef aan waarom jullie tussendoor veranderingen hebben aangebracht in de aandelen in de portefeuille.

Conclusie

- Vertel wat jullie conclusie is over jullie aandelenspel.
- Vat in het kort samen wat jullie in de presentatie hebben verteld.
- Vraag of er nog vragen zijn vanuit het publiek.
- Bedank de klasgenoten voor de aandacht.

Voorbeeld 'spiekbriefje' presentatie:

Dit ga ik vertellen	Deze zinnen kan ik gebruiken	Materiaal dat ik nodig heb
Inleiding (voorbeeld): heet klasgenoten welkom.	Beste ... (klasgenoten) ..., van harte welkom bij onze presentatie.	Eerste sheet van de PowerPoint presentatie.
Kern (voorbeeld): vertel kort welke bedrijven jullie gekozen hebben.	Wij hebben gekozen om in de eerste week te gaan beleggen in ..., ... en .... Wij hebben hiervoor gekozen omdat ...	Tweede sheets van de PowerPoint presentatie (sheet met logo's).
Conclusie (voorbeeld): korte samenvatting.	In deze presentatie hebben wij laten zien dat....	Geen

